

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 13/2209 - 423/14 - U60 &13

Dato: 09.01.2014

Melding om vedtak – Høring om endringer i alkoholregelverket – herunder nærmere regler om inndragning av bevilling og økte krav til kontroll med bevillinger

Lenvik kommunestyre behandlet i møte 19.12.2013 sak 114/13. Følgende vedtak ble fattet:

Kommunestyrets vedtak (vedtatt mot 13 stemmer):

Alt. 1:

Lenvik kommune viser til høring om endringer i alkoholregelverket, jf. skriv datert 8.10.2013 fra Det kgl. Helse- og omsorgsdepartementet og vil understreke at gjeldende regelverk i alkoholloven med forskrift inneholder bestemmelser som gir kommunene anledning til å iverksette sak om inndragning av bevilling ved brudd på salgs- eller skjenkebestemmelsene.

På bakgrunn av dette ser en ikke behovet for å innføre et nytt system som vurderes å ville medføre merarbeid for kommunen.

Med hilsen

Marriet Jenssen
konsulent

Saksbehandler: Torleif Josefsen
 Arkivsaksnr.: 13/2209

Arkiv: U60 &13

Høring om endringer i alkoholregelverket - herunder nærmere regler for inndragning av bevilling og økte krav til kontroll med bevillinger

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
36/13	Utvalg for helse og omsorg	21.11.2013
102/13	Lenvik formannskap	03.12.2013
114/13	Lenvik kommunestyre	19.12.2013

Vedlegg:

- Ingen.

Andre dokumenter (ikke vedlagt):

- Skriv fra Helse- og omsorgsdepartementet dater 8.10.2013 – vedr. høring om endringer i alkoholregelverket.

Kort sammendrag:

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i alkoholregelverket – herunder normerte regler for inndragning av bevilling og økte krav til kontroll med bevillinger.

Høringsfristen er 17. januar 2014.

Saksopplysninger:

Helse- og omsorgsdepartementet skriver slik 8. oktober 2013 vedr. høring om endringer i alkoholregelverket – herunder normerte regler for inndragning av bevilling og økte krav til kontroll med bevillinger:

Helse- og omsorgsdepartementet sender med dette forslag til endringer i alkohollovgivningen på høring.

Høringsnotatet inneholder forslag til nasjonale krav til kommunenes reaksjon ved brudd på alkoholloven, økte krav til kommunenes kontroll med salgs- og skjenkebevillinger, endringer knyttet til bevillingsgebyrene og endringer knyttet til kunnskapsprøven. Forslagene er en oppfølging av Meld. St. 30 (2011–2012) Se meg! En helhetlig rusmiddelpolitikk.

Høringsfristen er 17. januar 2014.

I høringsnotatet er det i kap. 1 gitt slik bakgrunn og oversikt over forslagene:

1. Bakgrunn og oversikt over forslagene

I Meld. St. 30 (2011–2012) *Se meg! En helhetlig rusmiddelpolitikk*, gis en beskrivelse av bevillingssystemet for salg og skjenking av alkoholholdig drikk, utfordringsbildet og mulige tiltak.

Alkoholkonsumet er økende, og omfanget av alkoholskader og -problemer er stort og øker med forbruket. Ikke minst har vi utfordringer knyttet til passiv drikking, dvs. konsekvenser for andre enn den som konsumerer alkohol. Bevillingsordningene bidrar til å redusere forbruk og problemer, og det blir spørsmål om man skal endre ordningenes innretning for at de i enda større grad kan bidra til å redusere alkoholproblemene, ikke minst problemene knyttet til skjenking til mindreårige og overskjenking.

Virkemidlene knyttet til bevillingssystemet og selve salget og skjenkingen av alkoholholdig drikk opererer langs to akser:

- virkemidler knyttet til *innvilgelse og fastsetting av rammene* for den enkelte bevilling
- virkemidler knyttet til *oppfølging* av bevillingene, herunder kontroll og reaksjon

Meldingen foretar en gjennomgang av disse virkemidlene, se meldingen kapittel 4.1.2. Når det gjelder virkemidler knyttet til innvilgelse, konkluderes blant annet med at vi fortsatt skal ha statlig fastsatte normal- og maksimaltider for salg og skjenking.

Når det gjelder oppfølging av bevillingene, blir det pekt på at det er dokumentert store utfordringer knyttet til overskjenking og salg og skjenking til mindreårige, samtidig som bruk av reaksjoner ligger lavt. Det pekes på at det er nødvendig med en god oppfølging av bevillingene og det drøftes om dette bedre kan sikres dersom det gjøres endringer i rammevilkårene for oppfølgingen.

På den bakgrunn konkluderes det med at det skal utarbeides forskrift med *nasjonale krav til kommunenes reaksjon* ved brudd på alkoholloven og at regjeringen vil *øke kravene til kommunens kontroll* med bevillinger.

Helsedirektoratet har utredet hvordan en ordning med nasjonale krav til reaksjoner bør være utformet, og direktoratet har også vurdert ulike konkrete forslag til økte krav til kontroll.

På bakgrunn av rusmeldingen, Helse- og omsorgskomiteens innstilling til meldingen og Helsedirektoratets vurderinger, samt behov for enkelte andre mindre endringer i bevillingssystemet, sender Helse- og omsorgsdepartementet med dette følgende forslag til endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholloven) og forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholforskriften) på høring:

i. Forslag til normerte regler for inndragning av bevilling

Det foreslås forskriftsbestemmelser i alkoholforskriften kapittel 10 som fastsetter de normerte reaksjonene kommunene skal iverksette ved overtredelser, samt en ny bestemmelse i alkoholloven som hjemler disse forskriftskravene. Forslaget følger opp en enstemmig innstilling til rusmeldingen, se Innst. 207 S (2012–2013), og har sin

4

bakgrunn i at det er grunn til å tro at kommunene ikke i tilstrekkelig grad tar i bruk inndragning i sin forvaltning av alkoholloven. En forskrift vil tydeliggjøre kommunenes ansvar for å reagere, samt sikre likebehandling. Helsedirektoratet har foreslått et prikktildelingssystem. Dette er prøvd ut i flere kommuner og synes hensiktsmessig. Det bes om at høringsinstansene særlig vurderer om det foreslåtte nivået på reaksjoner er passe strengt. Forslaget innebærer eksempelvis at det tildeles åtte prikker ved skjenking til mindreårige, fire prikker ved skjenking til åpenbart påvirkede, fire prikker for overtredelser av tidsbestemmelsene og to prikker for konsum av medbrakt alkohol, og at åtte prikker i løpet av tre år vil innebære inndragning i minst en uke.

Forslaget er nærmere omtalt i kapittel 2.

ii. Forslag om å øke kravene til kontroll med salgs- og skjenkebevillinger

Kommunenes kontroll med bevillinger skal være så effektiv og forsvarlig som mulig. Det foreslås derfor at kontrollører skal avlegge kunnskapsprøve i alkoholoven før de kan utføre kontroll. Det må utarbeides en tilpasset versjon av den prøven styrer og stedfortreder allerede i dag må avlegge, jf. alkoholoven § 1-7c, jf. alkoholforskriften kapittel 5. Dette vil gi kommunene et konkret verktøy slik at det blir enklere å oppfylle den plikten de allerede har til å gi kontrollørene tilstrekkelig opplæring. Videre foreslås det at kontroll alltid skal foretas av minst to kontrollører. Et slikt krav vil bidra til økt trygghet for kontrollørene, bedre kontrollrapporter og økt rettssikkerhet for bevillingshaver. Flere har tatt til orde for at det bør forskriftsfestes at kontrollene må finne sted mot slutten av skjenketiden da overskjenking best kan kontrolleres på dette tidspunkt. Dette har åpenbare fordeler, men det er også noen ulemper knyttet til dette, ikke minst for atypiske skjenkesteder som institusjoner og liknende. Det blir spørsmål om et slikt krav eventuelt bør gjelde alle skjenkesteder, eller kun skjenkesteder som har åpent etter et visst klokkeslett, og om det skal stilles krav til at slik kontroll skal skje i helgene og til hvor ofte slik sen kontroll skal skje. Vi ber særlig om høringsinstansenes synspunkter på spørsmålet om det skal innføres et slikt krav og hvordan det i så fall skal utformes.

De nye kravene til kontroll foreslås tatt inn i bestemmelser i alkoholforskriften kapittel 5 og 9.

Forslagene er nærmere omtalt i kapittel 3.

iii. Forslag om mindre forskriftsendringer knyttet til kunnskapsprøven

Styrer og stedfortreder for bevillingssteder må bestå en kunnskapsprøve i alkoholoven. Denne kan nå avlegges elektronisk. For å hindre juks er det ønskelig å kreve at prøven skal avholdes elektronisk. Videre melder kommunene om at det er behov for å endre forskriften slik at prøvetiden kan utvides fra 45 til 60 minutter, og at gebyr for å avlegge prøven kan økes fra 300 til 400 kroner slik at kostnadene til prøveavleggelse dekkes.

Det foreslås endringer i alkoholforskriften kapittel 5.

Forslagene er nærmere omtalt i kapittel 4.

iv. Forslag om justering av bevillingsgebyrene

Bevillingshaver betaler et gebyr basert på antall liter alkoholholdig drikk som er omsatt. Dette er utformet slik at det skal tilsvare de utgifter kommunen har med saksbehandling av søknader og kontroll med bevillinger. De siste årene har en del kommuner meldt om økning i kostnadene på grunn av mange eierskifter og konseptendringer. For å sikre et bedre beslutningsgrunnlag bes kommunene om å komme med innspill til om gebyrene ligger på korrekt nivå. Videre må gebyrene økes noe avhengig av hvilke økte krav til kontroll som innføres. For å sikre en mer rettferdig ordning, foreslås det også at gebyret deles opp i et søknadsgebyr (som utformes slik at det tilsvarer kostnadene ved søknadsbehandling) og et omsetningsgebyr (som utformes slik at det tilsvarer kostnadene ved kontroll). Flere kommuner har tatt til orde for en slik omlegging, og dette systemet harmonerer med det som foreslås for den nye bevillingsordningen for tobakk.

Det foreslås endringer i alkoholoven § 7-1 og alkoholforskriften kapittel 6.

I høringsnotatet er det i kap. 2 gitt slik oversikt over gjeldende rett:

2. Normerte regler for inndragning av bevilling

2.1 Gjeldende rett

Salg og skjenking av alkoholholdig drikk kan bare skje på grunnlag av bevilling etter alkoholloven. Lovens hovedregel er at salgs- og skjenkebevillinger gis av kommunen. Alkoholloven oppstiller visse vilkår som må være oppfylt for at bevilling skal kunne gis. Når disse vilkårene er oppfylt, er det opp til kommunens frie skjønn om bevilling skal gis.

Alkoholloven § 1-8 regulerer adgangen til å inndra kommunale salgs- eller skjenkebevillinger og statlige skjenkebevillinger for alkoholholdig drikk i bevillingsperioden.

Alkoholloven § 1-8 lyder:

Kommunestyret kan i bevillingsperioden inndra en bevilling for resten av bevillingsperioden, eller for en kortere tid dersom vilkårene i § 1-7b ikke lengre er oppfylt, eller dersom bevillingshaver ikke oppfylder sine forpliktelser etter denne loven eller bestemmelser gitt i medhold av denne. Det samme gjelder ved overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av annen lovgivning når bestemmelsene har sammenheng med denne lovs formål.

Ved vurderingen av om bevillingen bør inndras, og for hvor lenge, kan det blant annet legges vekt på type overtredelse, overtredelsens grovhet, om bevillingshaver kan klandres for overtredelsen og hva som er gjort for å rette opp forholdet. Det kan også legges vekt på tidligere praktisering av bevillingen.

En bevilling kan også inndras dersom det skjer gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, eller dersom det ved skjenkestedet skjer gjentatt diskriminering av grunner som nevnt i straffeloven § 349a.

En bevilling kan inndras dersom den ikke er benyttet i løpet av det siste året. Departementet gir forskrifter om avgrensning og utfylling av inndragningsadgangen etter dette ledd.

Statlige skjenkebevillinger kan når som helst inndras av departementet, selv om vilkårene etter første ledd ikke foreligger.

I høringsnotatet er det gjort mere utfyllende utredning om gjeldende rett og kommunenes praksis vedr. oppfølging av brudd på salgs- og skjenkebestemmelsene samt kommunenes praksis vedr. oppfølging og det vises til side 7, 8, 9 og 10 i høringsdokumentet om dette.

Videre er det foretatt en gjennomgang av alternative systemer for inndragning av bevillinger. Det vise i den sammenheng til Meld. St. 30 (2011-2012) Se meg! En helhetlig rusmiddelpolitikk, konkludert med at det skal innføres normerte regler for inndragning av bevilling. Dette skal tydeliggjøre kommunenes ansvar for å reagere, samt sikre likebehandling.

Videre fremkommer følgende i høringsdokumentet på s. 10 og 11:

Helse- og omsorgsdepartementet har bedt Helsedirektoratet om å vurdere ulike administrative reaksjonssystemer, både systemer for håndheving av inndragningsbestemmelsen i ulike kommuner og systemer som eksisterer på andre rettsområder.

Direktoratet har blant annet sett på om det er mulig og hensiktsmessig å innføre et system med formelle advarsler. Dette er en type system som er nevnt i NOU 2003: 15 Fra bot til bedring, og foreslått inntatt i et regelverk om administrative reaksjoner. Det er flere kommuner som i dag benytter seg av et system basert på dette. I korthet går slike systemer ut på at visse overtredelser kan medføre formell advarsel om at ytterligere overtredelser innenfor et gitt tidsrom kan føre til en strengere administrativ reaksjon. Det etableres således en slags "prøvetid".

Direktoratet finner imidlertid ikke at et slikt system i tilstrekkelig grad ivaretar de hensyn som ligger til grunn for inndragningsbestemmelsen og oppdraget. Blant annet anser direktoratet at slike systemer i liten grad er egnet til å fange opp ulike kombinasjoner av overtredelser. Videre mener direktoratet at det vil by på store regeltekniske utfordringer å lage et system som fanger opp alle overtredelser. Departementet er enig i dette.

Direktoratet har videre vurdert ulike varianter av prikktildelingssystemer i kommuner, og den såkalte prikkbelastningsforskriften som gjelder for trafikkovertrædelsler og er hjemlet i vegtrafikkloven § 33 nr. 1. En beskrivelse av disse ordningene følger i kapitlene 2.4 og 2.5.

I kapittel 2.4 vises det til Vegtrafikklovens prikkbelastningssystem samt eksempler på utvalgte kommuners retningslinjer for inndragning i kapittel 2.5 hvor bl.a. følgende er beskrevet:

2.5.1 Generelt om kommunenes retningslinjer for inndragning

En del kommuner har utarbeidet retningslinjer for inndragning.

Noen kommuner har utformet sin inndragningspraksis som et prikktildelingssystem. Det har vært en økning i antall kommuner som har innført et slikt system. I 2006 var det seks kommuner som hadde et slikt system, i 2007 var det 16, i 2008 økte antallet til 27 mens det de to siste årene har vært 25.

Nedenfor følger en beskrivelse av utvalgte kommuners retningslinjer for prikktildeling.

2.5.2 Bergen

Bergen kommune har praktisert inndragning etter et prikktildelingssystem i om lag 10 år. De ulike overtredelsene er inndelt etter graden av alvorlighet. De ulike overtredelsene er kategorisert i gruppene "mindre alvorlige brudd, 1 prikk", "alvorlige brudd, 2 prikker" og "svært alvorlige brudd, 5 til 8 prikker". Opptjeningstiden er 12 måneder tilbake fra siste overtredelse.

(1. avsnitt)

2.5.3 Drammen

I Drammen kommune er inndragning basert på type og antall overtredelser. Opptjeningstiden er to år.

(1. avsnitt)

2.5.4 Oslo

I Oslo kommunes retningslinjer er inndragningstidens lengde basert på type overtredelse og antall overtredelser. Opptjeningstiden er to år. Retningslinjene omfatter kun noen utvalgte overtredelser.

(1. avsnitt)

2.5.5 Skien

Skien kommune praktiserer et advarselssystem. De ulike overtredelsene er inndelt etter graden av alvorlighet. Overtredelsene er plassert og rangert i kategoriene "mindre alvorlige brudd", "alvorlige brudd", "grove overtredelser" og "svært grove overtredelser". Opptjeningsstiden følger bevillingsperioden, altså fire år. Ved ny bevillingsperiode er det de siste 12 måneder som legges til grunn.

(1. avsnitt)

2.5.6 Tromsø

Tromsø kommune har praktisert inndragning etter et prikktildelingssystem siden 1. juli 2012. De ulike overtredelsene er kategorisert i gruppene "mindre alvorlige brudd, 1 prikk", "alvorlige brudd, 3 til 4 prikker" og "svært alvorlige brudd, 5 til 8 prikker". Det legges vekt på forhold 24 måneder forut for den siste hendelsen.

(1. avsnitt)

2.5.7 Trondheim

Trondheim kommune innførte prikktildelingssystem 1. januar 2013. De ulike overtredelsene er gradert etter overtredelsenes grad av alvorlighet. Overtredelsene er delt inn i kategoriene "mindre alvorlige overtredelser", "alvorlige overtredelser", "svært alvorlige brudd, 5 til 7 prikker", "svært alvorlige brudd, 8 prikker". Listen over overtredelser er ikke uttømmende. Opptjeningsstiden er 12 måneder.

(1. avsnitt)

Departementet skriver videre i kap 2.6 Vurdering slik:

Tilbakemeldingene Helsedirektoratet og departementet har fått fra kommuner som anvender prikktildelingssystemer, er at de i all hovedsak har gode erfaringer med dette. De viser til at det forenkler saksbehandlingen for kommunen og at bevillingshaverne gir uttrykk for at det gir dem større forutsigbarhet og bedre rammevilkår. Helse- og omsorgsdepartementet har kommet til at et prikktildelingssystem vil være den mest hensiktsmessige måten å innføre normerte regler for reaksjoner ved overtredelser av bevillinger etter alkoholloven på.

Departementet har merket seg de utfordringene som har vært knyttet til prikkbelastningsforskriften i vegtrafikkloven, og vil søke å unngå disse ved et system for alkoholloven. Flere av de utfordringene som har oppstått i forbindelse med praktiseringen av vegtrafikklovens prikkbelastningssystem, er imidlertid ikke aktuelle på alkoholområdet. Departementet viser i denne sammenheng til at det ikke er nødvendig med et nasjonalt registreringssystem på alkoholområdet, da kontroller og prikktildeling utføres av den enkelte kommune.

Eksemplene fra kommunene over er nokså ulike både med hensyn til opptjeningsperiode, innslag av skjønn og detaljene rundt hvilke overtredelser som skal gi hvor mange prikker. Et av formålene med en statlig prikktildelingsordning, vil være å sikre likebehandling i kommunene. Det er da viktig å redusere innslag av skjønn, og gi gode retningslinjer for hvordan eventuelle innslag av skjønn skal utøves.

2.7 Forslaget om et prikktildelingssystem

2.7.1 Overordnet om forslaget

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår å ta inn en hjemmel i alkoholloven § 1-8 til å gi forskrift om et prikktildelingssystem. Dette vil tilsvare framgangsmåten som ble brukt ved innføringen av prikkbelastningsforskriften som er hjemlet i vegtrafikkloven § 33 nr. 1.

Lovhjemmelen erstatter dagens andre ledd i § 1-8. Dagens bestemmelse gir retningslinjer for kommunen i den skjønnsmessige vurderingen av hvorvidt et brudd skal føre til inndragning. Forslaget om en hjemmel for prikktildelingssystem innebærer at bestemmelsen blir endret fra å være en kan-bestemmelse til en skal-bestemmelse, og det er derfor riktig at dette går fram av loven. Departementet foreslår at det presiseres i forskriftshjemmelen at hjemmelen gjelder et prikktildelingssystem. Detaljeringsgraden i et slikt reaksjonssystem tilsier imidlertid at detaljene ikke bør reguleres direkte i loven. Stortinget bør imidlertid gis anledning til å vurdere hovedlinjene i forskriften, og utkast til forskrift vil derfor inngå både i høringsnotatet her og i en etterfølgende lovproposisjon.

I avsnitt 4. og 5. i kap. 2.7.1 skriver departementet dette vedr. prikktildelingssystemet:

Et prikktildelingssystem vil medføre en betydelig forenkling av saksbehandlingen av inndragningssaker i kommunen. Prikktildelingssystemet vil gi klare retningslinjer for når en bevilling skal inndras og hvilken reaksjon som normalt skal velges. Det vil ikke være behov for å utøve skjønn i samme grad som i dag. Forslaget åpner imidlertid for bruk av skjønn i de helt spesielle tilfellene.

Et nasjonalt prikktildelingssystem vil bidra til økt rettssikkerhet for bevillingshaverne, ved at systemet er kvalitetssikret på forhånd. I mange kommuner er det få saksbehandlere og få inndragningssaker. Den forvaltningsrettslige kompetansen er derfor varierende i kommunene. Det er departementets erfaring at en del kommuner er forsiktige med å foreta inndragning nettopp på grunn av frykt for at feil og mangler i saksbehandlingen kan resultere i erstatningskrav. Det foreslåtte systemet vil gi bevillingshaverne og kommunene økt trygghet for at regler om saksbehandling og kontradiksjon er ivaretatt.

For mere utfyllende vises det til høringsdokumentets side 16, 17 og 18.

I kap. 2.7.2 omhandles Hvilke brudd prikktildelingssystemet skal gjelde for slik: Det foreslås at prikktildelingssystemet skal være knyttet til alle brudd på kommunale salgs- og skjenkebevillinger enten forpliktelsene følger av alkoholloven, alkoholforskriften, vilkår i bevillingsvedtaket eller brudd på annen lovgivning som har sammenheng med alkoholovens formål, jf. inndragningsadgangen i alkoholloven § 1-8 første ledd. Det er departementets oppfatning at alle brudd bør tas inn i prikktildelingssystemet. Det vil gi et klart signal om at alle forpliktelser skal overholdes.

Departementet har, i tråd med Helsedirektoratets forslag, valgt å spesifisere hoveddelen av forpliktelsene som framgår av regelverket, men foreslår også å innta en oppsamlingsbestemmelse for å fange opp mer spesielle og uvanlige overtredelser, samt overtredelser av bestemmelser som måtte vedtas og tre i kraft etter forskriften. I følge forslaget skal det tildeles én prikk for overtredelser som faller inn under oppsamlingsbestemmelsen. En fordel med en slik bestemmelse er at det ikke er nødvendig å endre forskriften hver gang det gis en ny bestemmelse som innebærer plikter for bevillingshaveren. Dette vil kun være nødvendig i de tilfeller hvor det vurderes at en overtredelse av en ny bestemmelse bør medføre et høyere antall prikker enn én.

I alkoholloven § 1-8 tredje og fjerde ledd finner vi bestemmelser om øvrige inndragningsgrunner. Disse er ikke knyttet til krav for utøvelse av bevillingen, og det er derfor i utgangspunktet ikke foreslått at prikktildelingsordningen skal omfatte disse forholdene.

Når det gjelder bestemmelsen i § 1-8 fjerde ledd om at bevillingen kan inndras dersom den ikke er benyttet i løpet av året, mener departementet at det er åpenbart at forholdet ikke bør omfattes av prikktildelingsordningen. Det foreligger her ikke noe klanderverdig forhold.

Når det gjelder bestemmelsene i § 1-8 tredje ledd, hvor det går fram at bevillingen kan inndras dersom det skjer gjentatt narkotikaomsetning eller diskriminering på stedet, er departementet mer i tvil. Bestemmelsene er ikke knyttet til krav for utøvelse av bevillingen, noe som taler mot å inkludere forholdene i prikktildelingssystemet. På den annen side gir forholdene grunnlag for inndragning, og det vil derfor skape et tosporet system dersom dagens system, hvor regelen er at bevilling "kan" inndras ved slike forhold, beholdes. Departementet ser at det kan virke kunstig å skille mellom overtredelser knyttet til bevillingskravene og disse inndragningsgrunnene, og ber derfor særskilt om at høringsinstansene kommenterer spørsmålet om forholdene bør tas inn i prikktildelingssystemet og hvor mange prikker forholdene i så fall bør tildeles.

I kap. 2.7.3 Generelt om reaksjonsnivået er dette beskrevet i første avsnitt:

2.7.3 Generelt om reaksjonsnivået

Dersom prikktildelingssystemet skal bli effektivt, er det avgjørende at reaksjonsnivået blir riktig. For å oppnå dette, må fire hovedelementer med sentral betydning for reaksjonsnivået vurderes og balanseres opp mot hverandre:

- lengden på opptjeningsperioden, altså i hvilket tidsrom prikker skal summeres og kunne føre til inndragning
- hvor streng minstereaksjonen skal være, altså lengden på inndragningen
- hvilket antall prikker som skal utløse et vedtak om inndragning
- hvilket antall prikker som skal tildeles for den enkelte overtredelse

I kap. 2.7.4 Opptjeningsperioden fremkommer dette i første og andre avsnitt:

2.7.4 Opptjeningsperioden

Opptjeningsperioden har stor innvirkning på reaksjonsnivået. En kort opptjeningsperiode innebærer at reaksjonsnivået framstår som lavt, da det tildeles og summeres prikker i et kort tidsrom, før disse igjen bortfaller. En kort opptjeningsperiode vil med andre ord føre til at det fattes færre vedtak om inndragninger enn dersom opptjeningsperioden blir satt til en lengre periode.

Det foreslås en opptjeningsperiode på tre år. En opptjeningsperiode på tre år vil sikre at kommunen får mulighet til å føre et tilstrekkelig antall kontroller for å avdekke eventuelle brudd.

I kapittel 2.7.5 er Minstereaksjonen beskrevet slik:

2.7.5 Minstereaksjon

Det foreslås en minstereaksjon på én ukes inndragning. Dette er ment å være en standardreaksjon i de tilfellene hvor overtredelsene anses å ligge innenfor normalområdet til hver overtredelsestype som ligger til grunn for inndragningen. Ved skjenking til en åpenbart påvirket person, vil for eksempel den nedre grensen for at bestemmelsen er overtrådt være at personen er "åpenbart påvirket". I mange tilfeller kan det imidlertid tenkes at personen er såkalt "kraftig påvirket", uten at dette nødvendigvis bør gjenspeiles i hvor mange prikker som tildeles. Etter forslaget kan imidlertid kommunen øke lengden på inndragningen i tilfeller hvor det foreligger "svært skjerpene omstendigheter". Denne adgangen er forbeholdt de mer spesielle tilfellene, for eksempel der personen har svært store problemer med å ta vare på seg selv, eller der overskjenkingen skjer på oppfordring fra en ansatt. Slike særlige forhold er omtalt nærmere i kapittel 2.7.12.

Valget av en minstereaksjon på én uke har blant annet sammenheng med at dette er et tidsrom hvor det er sannsynlig at de fleste bevillingshavere, uavhengig av driftskonsept, har sine topper og bunner i omsetning. Dette medfører at reaksjonen vil slå relativt likt ut for alle.

Videre fremkommer dette i kap. 2.7.6 og 2.7.7:

2.7.6 Antall prikker som skal utløse inndragning

Det foreslås at tildeling av til sammen åtte prikker skal føre til inndragning av bevillingen i minst én uke. De enkelte overtredelsene er gruppert slik at de mest alvorlige overtredelsene, for eksempel skjenking til mindreårige, gir åtte prikker og dermed inndragning ved første gangs overtredelse, mens de øvrige gir henholdsvis fire prikker, to prikker og én prikk.

2.7.7 Vurdering av overtredelsenes alvorlighet

I det foreslåtte prikktildelingssystemet vil de ulike overtredelser være kategorisert etter graden av alvorlighet. Enkelte overtredelser har blitt vurdert som så alvorlige at enkelttilfeller skal føre til inndragning. Andre overtredelser vurderes slik at enkelttilfeller i utgangspunktet ikke skal føre til inndragning. For disse må det enten foreligge flere overtredelser av samme type eller ulike typer i kombinasjon.

Overtredelsenes grad av alvorlighet er vurdert ut i fra lovgivers intensjon i den grad dette kommer til uttrykk i forarbeider eller andre dokumenter, hvilke konsekvenser overtredelser medfører og i hvilken grad bestemmelsen bidrar til å ivareta alkohollovens formål.

Ved vurderingen er det tatt utgangspunkt i et "normaltilfelle" av overtredelsen. Dersom det foreligger formildende eller skjerpene omstendigheter, kan det etter en vurdering skje en tildeling av prikker som avviker fra utgangspunktet, se kapittel 2.7.12.

I kapittel 2.7.8 til 2.7.11 er det gitt slik oversikt over brudd på bestemmelsene som medfører prikkbelastning

2.7.8 Overtredelser som skal tildeles åtte prikker

Overtredelser som er plassert i denne kategorien anses som så alvorlige at første gangs overtredelse normalt skal føre til inndragning.

- Alternativ a: Salg og skjenking til mindreårige
- Alternativ b: Brudd på bistandsplikten
- Alternativ c: Brudd på kravet om forsvarlig drift
- Alternativ d: Hindring av kontroll

2.7.9 Overtredelser som skal tildeles fire prikker

Overtredelser som er plassert i denne kategorien anses som alvorlige, men ikke i en slik grad at enkelttilfeller skal føre til inndragning. Skadeomfanget og alvorligheten av overtredelsene som er plassert i denne kategorien er vurdert til å være av mindre alvorlig art og grad sammenliknet med de overtredelsene som etter forslaget skal gi åtte prikker.

- Alternativ a: Skjenking og salg til åpenbart påvirket person
- Alternativ b: Brudd på tidsbestemmelsene i §§ 3-7 og 4-4
- Alternativ c: Skjenking av alkoholholdig drikk med mer enn 22 volumprosent alkohol til personer mellom 18 og 20 år
- Alternativ d: Brudd på alderskrav for den som selger eller skjenker alkoholholdig drikk

2.7.10 Overtredelser som skal tildeles to prikker

Overtredelser i denne kategorien vurderes som mindre alvorlige sammenliknet med overtredelser som er plassert i første og andre ledd. Det legges til grunn at det må foreligge flere tilfeller før inndragning iverksettes.

- Alternativ a: Åpenbart påvirket person i lokalet/gi adgang til åpenbart påvirket person
- Alternativ b: Mangler ved bevillingshavers internkontrollsystem
- Alternativ c: Konsum av medbrakt alkoholholdig drikk
- Alternativ d: Gjester medtar alkohol ut av lokalet
- Alternativ e og f: Manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens fastsatte frist/manglende betaling innen kommunens fastsatte frist
- Alternativ g: Brudd på regler om styrer og stedfortreder
- Alternativ h: Brudd på reklameforbudet

2.7.11 Overtredelser som skal tildeles én prikk

Skadeomfanget og alvorligheten av overtredelsene som er plassert i denne kategorien er vurdert å være lavt sammenliknet med de overtredelsene som gir flere prikker.

Brudd på følgende bestemmelser skal etter forslaget gi en prikk:

- Brudd på reglene om alkoholfrie alternativer
- Brudd på reglene om plassering av alkoholholdig drikk på salgssted
- Brudd på reglene om skjenkemengde for brennevin

I tillegg foreslås det at brudd på vilkår i bevillingsvedtaket skal gi en prikk. Vilkårene kan være av svært ulik art, og avhengig av vilkårets art og bruddets alvorlighet må bevillingsmyndigheten vurdere om bestemmelsen om særlige omstendigheter kommer til anvendelse.

Det foreslås videre at øvrige brudd på bevillingsvedtaket, alkoholloven, alkoholforskriften og lover som har sammenheng med alkohollovens formål, if. alkoholloven § 1-8 første ledd, skal gi en prikk. Også her kan det være snakk om overtredelser av svært ulik art, og det må vurderes om bestemmelsen om særlige forhold, se forslaget til § 10-4, kommer til anvendelse.

2.7.12 Særlige forhold

For å sikre at det foreslåtte prikktildelingssystemet fanger opp overtredelser som avviker fra normaltillfellene, åpner forslaget til forskrift opp for en begrenset skjønnsmulighet i § 10-4 om særlige forhold.

I henhold til bestemmelsens første ledd, kan kommunen nedjustere antall prikker dersom det foreligger "helt spesielle og svært formildende omstendigheter". Ordlyden er valgt for å signalisere at adgangen til å legge vekt på formildende omstendigheter skal være svært snever. Det er lagt vekt på at alkohollovens utgangspunkt er et objektivt ansvar. Dette innebærer at det ikke er noe krav til at det skal foreligge skyld for at overtredelsen skal føre til inndragning. Unntaksvis kan det imidlertid tenkes situasjoner der handlingen eller unnlåtelsen framstår som så unnskyldelig at det vil framstå som urimelig å foreta inndragning. Bestemmelsen er kun ment å fange opp slike helt spesielle tilfeller. Det skal påpekes at helt spesielle og svært formildende omstendigheter vil oppstå svært sjelden, og bestemmelsens tiltenkte funksjon er at den skal være en sikkerhetsventil.

I bestemmelsens andre ledd er det åpnet for at kommunen kan oppjustere antall prikker dersom det foreligger "svært skjerpene omstendigheter". Det foreligger da omstendigheter knyttet til overtredelsen som i stor grad øker overtredelsens grad av alvorlighet. Ved svært skjerpene omstendigheter kan kommunen tildele flere prikker knyttet til den enkelte overtredelsen. Videre kan kommunen forlenge inndragningstiden utover én uke og ut perioden for de alvorligste tilfellene.

I kapittel 2.7.13 er forhold rundt saksbehandlingen i kommunen drøftet og følgende fremkommer i først, andre og tredje avsnitt:

2.7.13 Saksbehandling

Dersom prikktildelingssystemet skal virke etter sin hensikt, er det avgjørende at bevillingshavernes rettsikkerhet ivaretas. På den annen side må det sikres at systemet ikke blir for byråkratisk og tungvint å forvalte for kommunene.

Departementet foreslår at hver prikktildeling anses som en avgjørelse i forvaltningsrettslig forstand, det vil si at det ikke fattes enkeltvedtak med klagerett. Årsaken er at en slik avgjørelse i seg selv ikke medfører noe rettighetstap for bevillingshaveren, og dermed ikke virker bestemmende på bevillingshaverens rettigheter eller plikter, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.

En avgjørelse om prikktildeling vil vanligvis skje på bakgrunn av en kontrollrapport. Kontrollrapporten skal sendes til bevillingshaver innen én uke og bevillingshaver skal gis adgang til å uttale seg innen to uker, jf. alkoholforskriften § 9-6. Kontradiksjon vil dermed være ivaretatt.

I kapittel 3 er kontrollsystemet beskrevet og endringer drøftet. Og deler av dette gjengis slik:

3.1 Gjeldende rett

Etter dagens regler skal kommunene kontrollere utøvelsen av bevillingene (alkoholloven § 1-9). Kommunene har også ansvar for at kontrollørene får tilstrekkelig opplæring (alkoholforskriften § 9-3). Det skal foretas minimum tre ganger så mange kontroller per år som det er bevillinger (alkoholforskriften § 9-7), og kontrollen skal særlig legge vekt på salgs- og skjenketidene, aldersgrensebestemmelsene og at det ikke selges eller skjenkes til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler (alkoholforskriften § 9-4). Alkoholloven med forskriften stiller imidlertid få krav til kvaliteten på og utførelsen av kontrollene.

3.3 Kontroll skal foretas av minst to personer

3.4 Kontrollører skal bestå kunnskapsprøven

3.5 Vurdering av om kontroll skal skje i skjenketidens siste timer

I åttende avsnitt fremkommer følgende vedr. ønske om uttalelse til:

Departementet stiller spørsmålet om det skal stilles krav om sen skjenkekontroll åpent og ber om høringsinstansenes syn på følgende:

- Bør det stilles krav om sen skjenkekontroll?
- I så fall – bør det stilles krav om sen skjenkekontroll kun for skjenkesteder som har åpent etter klokken 23.00?
- Bør kravet om sen kontroll for disse begrenses til en gang i året?
- Bør det være krav om at slik sen skjenkekontroll skal skje fredag eller lørdag?

I kap. 3.6 Vurdering av andre forslag fremkommer følgende:

3.6.1 Antall kontroller

Etter gjeldende rett skal kommunene årlig foreta minst tre ganger så mange kontroller som de har bevillinger.

Departementet vil ikke foreslå å pålegge flere kontroller enn dette, da det anses som mer hensiktsmessig å sikre kvaliteten på kontrollen og at inndragning skjer der brudd avdekkes.

3.6.2 Vurdering av reaksjoner rettet mot den ansatte

Departementet har vurdert om det bør foreslås endringer i adgangen til å ilegge reaksjoner direkte mot ansatte i salgs- eller skjenkevirksomhet.

I åttende avsnitt fremkommer følgende vedr. reaksjoner:

Departementet mener at dagens lovverk i tilstrekkelig grad gir mulighet for å rette reaksjoner mot den enkelte ansatte, og vil ikke foreslå endringer i regelverket.

3.6.3 Vurdering av om inndragningsvedtak skal knyttes til adresse/lokaler

Departementet har vurdert om det bør foreslås at reaksjoner skal kunne rettes mot eier av bygg som leies ut til salgs- eller skjenkevirksomhet.

I kapittel ti har departementet konkluder med følgende vedr. dette spørsmålet.

Innføring av en bestemmelse som knytter inndragningsvedtaket til lokalet etter overgangsperiodens utløp, vil etter departementets vurdering være lite hensiktsmessig. Det vil framstå som urimelig dersom et vedtak om inndragning knyttet til tidligere eiers forhold skal få virkning overfor ny eier etter at søknad om bevilling er behandlet og innvilget. Reaksjoner rettet mot eier av bygg vil kanskje være effektivt for å hindre videre drift etter fiktive overdragelser, men dette kan etter departementets oppfatning ikke veie opp for at en slik ordning vil ramme byggeierne vilkårlig. På denne bakgrunn har departementet konkludert med at det ikke er ønskelig å foreslå hjemmel for slike reaksjoner.

Det vises for øvrig til drøftingen som er foretatt av dette i kapittel 2 til og med kapittel ni (se høringsdokumentet).

3.6.4 Ansvarlig alkoholhåndtering

Se drøfting i høringsnotatet.

4. Kunnskapsprøven

Departementet foreslår at prøven heretter skal avlegges elektronisk. Dvs. at det ikke lenger skal være anledning å ta utskrift av prøven og kopiere den opp og gis til flere prøvetakere.

5. Bevillingsgebyrene

Følgende gebyrsatser er gjeldende:

- salg av alkoholholdig drikk opp til 4,7 volumprosent alkohol er 0,18 kroner pr. omsatt vareliter.
- skjenking av alkoholholdig drikk opp til 4,7 volumprosent alkohol er 0,36 kroner pr. omsatt vareliter.
- skjenking av alkoholholdig drikk mellom 4,8 og 21,9 volumprosent alkohol er 1,00 kroner pr. omsatt vareliter.
- skjenking av alkoholholdig drikk som inneholder 22 volumprosent alkohol eller mer 3,28 kroner pr. omsatt vareliter.

5.2 Oppdeling av bevillingsgebyret i søknadsgebyr og omsetningsgebyr

Helsedirektoratet har tatt til orde for dagens bevillingsgebyr bør endres slik at det betales et omsetningsgebyr per omsatt liter som i dag, men hvor deler av gebyrkostnaden trekkes ut og innkreves i form av et søknadsgebyr.

Etter direktoratets oppfatning vil en slik oppdeling sikre at aktører som søker om ny bevilling grunnet eierskifte, konseptskifte eller annet, må bære kostnadene ved dette selv. Dessuten kan et søknadsgebyr bidra til å gjøre det mindre attraktivt å gjennomføre fiktive eierskifter.

I høringen forut for Prop. 48 L (2010–2011) var det flere høringsinstanser som tok til orde for en slik ordning, og spørsmålet er nå aktualisert av Helsedirektoratet.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at innretningen på bevillingsgebyret endres ved at det innføres et søknadsgebyr for kommunale salgs- og skjenkebevillinger.

Omsetningsgebyret består, men satsene må justeres da omleggingen i seg selv ikke skal føre til økte inntekter for bevillingsmyndighetene, kun en riktigere fordeling av utgiftene mellom bevillingshaverne.

Det blir spørsmål om hvor stort et slikt søknadsgebyr skal være.

I syvende avsnitt har departementet foreslått følgende vedr. størrelsen på gebyret:

På denne bakgrunn vil departementet foreslå et søknadsgebyr på 8000 kroner for salgs- og skjenkebevillinger etter alkoholloven. Det foreslås at dette skal gjelde for alminnelige salgs- og skjenkebevillinger, samt for bevillinger gitt for en bestemt del av året eller en enkelt bestemt anledning. For ambulerende bevillinger gjelder forenklede saksbehandlingskrav og dagens gebyrordning foreslås opprettholdt. Øvrige kostnader, per i dag om lag 8500 kroner per år, vil innkreves via et omsetningsgebyr som i dag. Dette skal beregnes etter det system vi har brukt hittil. Systemet innebærer at gebyret beregnes etter omfanget av omsetningen, noe som sikrer bedre samsvar mellom kontrollbehov og gebyr enn en flat sats for alle steder ville gjøre. Se for øvrig under i kapittel 5.3.

Det bes om høringsinstansenes syn på forslaget om å skille ut søknadsgebyret fra omsetningsgebyret, og det bes også om kommentarer til det foreslåtte forholdet mellom søknads- og omsetningsgebyr.

Det gjøres oppmerksom på at det for den nye tobakksbevillingsordningen vil bli foreslått lavere gebyrer. Departementet skal bemerke at forskjellen i satser har sin begrunnelse i ulikheter ved bevillingsordningene. En søknadsbehandling om salgs- eller skjenkebevilling etter alkoholloven er langt mer arbeidskrevende enn det en søknadsbehandling etter tobakksskadeloven vil være. Blant annet skal det for alkoholbevillinger innhentes uttalelser fra andre etater, det skal foretas en langt mer vidtrekkende vandelskontroll, og det skal vurderes hvilke salgs- og skjenketider som skal fastsettes og om det skal fastsettes andre vilkår. Den viktigste forskjellen er knyttet til at det for alkoholbevillinger er et tungt element av skjønn i vurderingen. Tilsvarende gjelder for kontroll med bevillinger. Dette innebærer at det må legges til grunn høyere gebyrer for alkoholbevillingene enn for tobakksbevillingene.

5.3 Justering av gebyrsatsene

Bakgrunn for dette er

- krav om to kontrollører
- krav om at kontrollørene skal gjennomføre kunnskapsprøven
- innføring av sen kontroll
- innføring av nytt prikkbelastningssystem

I avsnitt elleve og tolv fremkommer følgende:

Konkret utregning av satsene per omsatt liter og tilsvarende justering av minimumssatsene vil foretas når det er klart hvilke elementer som skal inngå i de økte kravene til kontroll.

Det gjøres oppmerksom på at gebyrene vil bli indeksregulert som vanlig fra 1. januar 2014 og at endelig justering av gebyrene vil ta utgangspunkt i disse satsene.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene om prikktildelingssystem og økte krav til kontroll, innebærer dels økte krav og dels presisering og tydeliggjøring av gjeldende krav til kommunenes administrasjon av bevillingsordningene etter alkoholloven.

Ordningene er selvfinansierende på den måte at bevillingsmyndigheten kan innkreve gebyrer som skal beregnes ut fra de kostnader som må påregnes ved administrasjon av ordningen. Se ovenfor i kapittel 5 om forslag til endring i innretning på bevillingsgebyrene og til justerte gebyrsatser som følge av forslagene.

Det må påregnes at Helsedirektoratet og fylkesmennene vil få noe økte kostnader knyttet til veiledning og fortolkning av regelverket, i alle fall i en overgangsfase. Fylkesmannen er i tillegg klageinstans i saker hvor det er fattet vedtak om inndragning. Dersom det antas at forskriften vil føre til at det fattes flere vedtak om inndragning, kan det tenkes at antall klagesaker vil øke, med dertil økte kostnader for fylkesmennene. På den annen side kan et enklere reaksjonssystem føre til økt forutberegnelighet for bevillingshavere, og redusert antall klagesaker på sikt.

Veiledning, fortolkning og klagesaksbehandling er en del av disse instansers faste oppgaver, og konsekvensene må derfor bæres innenfor gjeldende rammer. Det vises i denne sammenheng til at både Helsedirektoratet og fylkesmannen de siste årene har fått økt sine budsjetter for å styrke arbeidet med å legge til rette for ansvarlig alkoholhåndtering i kommunene.

Direktoratet har lagt betydelig vekt på at innføringen av et prikktildelingssystem vil bidra til en økt forutberegnelighet for bransjen. Økte gebyrer vil medføre en økt kostnad for næringen. I følge Sirius kan det legges til grunn at gjennomsnittskostnaden for en bevillingshaver i dag er noe over 10 000 kroner årlig fordelt på utgifter til søknadsbehandling og kontroll. Økte kostnader er estimert til å dreie seg om 10 til 15 prosent av kontrolldelen av dette, men endelig kostnad vil avhenge av hvilke nye krav til kontroll som innføres. Kostnaden må veies mot fordelene ved å få et mer velfungerende bevillingssystem med færre alkoholrelaterte skader og må slik sett anses som akseptabel.

Det skal bemerkes at dersom forslagene virker i henhold til formålet – å øke etterlevelsen av alkoholloven for slik å redusere skjenking til mindreårige og overskjenking – kan det forventes at endringene vil bidra til å begrense de individuelle og samfunnsmessige skadene ved alkoholbruk og derved til en reduksjon av samfunnskostnadene knyttet til dette.

7.1 Forslag til endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (alkoholloven)

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. gjøres følgende endringer:

§ 1-8 annet ledd skal lyde:

Departementet fastsetter i forskrift nærmere bestemmelser om inndragning av bevillinger etter første ledd, herunder standardiserte reaksjoner for ulike typer overtredelser.

§ 7-1 skal lyde:

For bevilling til salg av alkoholholdig drikk gruppe 1 og til skjenking av alkoholholdig drikk skal det betales *et søknadsgebyr og et årlig omsetningsgebyr* som beregnes i forhold til forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.

Departementet gir forskrifter om gebyrsatser og innbetaling av *gebyrene*. For bevilling som gjelder skjenking ved en enkelt bestemt anledning og ambulerende bevilling, kan departementet bestemme en særskilt gebyrsats. Bevillingsmyndigheten fastsetter gebyret.

Gebyrene tilfaller kommunen, med unntak av gebyr for bevilling etter §§ 5-2 og 5-3 annet ledd, som tilfaller staten.

7.2 Forslag til forskrift om endringer i forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv.

I forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. gjøres følgende endringer:

§ 5-1 skal lyde:

Styrer, *stedfortreder og kontrollør* må ha dokumentert kunnskap om alkoholloven og bestemmelser gitt i medhold av den. Dette kravet er oppfylt ved bestått kunnskapsprøve etter bestemmelsene i dette kapitlet.

§ 5-2 første ledd skal lyde

Kommunen er ansvarlig for å avholde kunnskapsprøver for styrere og stedfortreder i virksomheter som har eller søker om kommunal salgs- eller skjenkebevilling, og *for sine kontrollører*.

§ 5-4 første ledd skal lyde:

Prøven skjer i form av *elektronisk flervalgsprøve* som er forskjellig for henholdsvis *salgsbevilling, skjenkebevilling og for kontrollører*. Det avsettes 60 minutter til besvarelse av prøven.

§ 5-4 nytt siste ledd skal lyde:

Bestått prøve for kontrollører skal dokumentere at kandidaten har tilstrekkelige kunnskaper om de bestemmelsene som er nevnt i annet og tredje ledd, til å kunne utføre forsvarlig salgs- og skjenkekontroll.

§ 5-6 skal lyde:

For avleggelse av prøve, herunder forsøk på avleggelse, betales et forskuddsgebyr på 400 kroner.

§ 6-1 skal lyde:

Ved søknad om kommunal salgsbevilling for alkoholholdig drikk i gruppe 1 og kommunal og statlig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk skal det på forhånd betales et søknadsgebyr på 8000 kroner per søknad.

Omsetningsgebyr på kommunal salgsbevilling for alkoholholdig drikk i gruppe 1 og kommunal og statlig bevilling for skjenking av alkoholholdig drikk fastsettes for et kalenderår om gangen for hver enkelt bevilling på grunnlag av forventet omsatt mengde alkoholholdig drikk.

§ 9-3 skal lyde:

Kommunen er ansvarlig for at de som skal foreta kontroll ved salgs- og skjenkestedene (kontrollørene) får *nødvendig opplæring i alkohollovgivningen, kontrollmetoder og rapportskriving* for å kunne ivareta sine oppgaver. *Kontrollørene skal ha bestått kunnskapsprøve etter kapittel 5 i denne forskriften.*

§ 9-5 skal lyde:

Kontroll skal gjennomføres med minst to kontrollører.

Kontrollen av salgs- og skjenkesteder kan foregå åpent eller anonymt.

Etter utført kontroll skal *kontrollørene* alltid presentere seg for stedets ansvarshavende og muntlig redegjøre for sitt inntrykk av stedet.

§ 9-7 nytt annet ledd skal¹ lyde:

For skjenkesteder med skjenketid utover klokken 23.00 skal minst en kontroll årlig gjennomføres i løpet av de tre siste timene av skjenketiden. Denne kontrollen skal gjennomføres fredag kveld/natt til lørdag eller lørdag kveld/natt til søndag for skjenkesteder som skjenker disse dagene.

§ 10-1 skal lyde:

I de tilfeller innehavere av kommunal salgs- og skjenkebevilling ikke har oppfylt sine forpliktelser etter alkoholloven, bestemmelser gitt i medhold av alkoholloven, bestemmelser i lov eller i medhold av lov som har sammenheng med alkohollovens formål, eller forpliktelser som følger av vilkår i bevillingsvedtaket, gjelder bestemmelsene om prikktildeling og inndragning i §§ 10-2 til 10-7.

Ny § 10-2 skal lyde:

Ved overtredelser som nevnt i § 10-3 skal kommunen tildele bevillingshaver et bestemt antall prikker. Antall prikker indikerer overtredelsens grad av alvorlighet.

Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på tre år har begått overtredelser som har ført til tildeling av til sammen 8 prikker, skal kommunestyret inndra bevillingen for et tidsrom på én uke. Dersom det i løpet av treårsperioden er tildelt flere enn åtte prikker skal kommunestyret øke lengden på inndragningen tilsvarende.

Ved beregning av treårsperioden skal overtredelsestidspunktene legges til grunn.

Treårsperioden gjelder uavhengig av om bevillingen er fornyet i løpet av perioden, jf. alkoholloven § 1-6. Ved overdragelse begynner ny periode på overdragelsestidspunktet, jf. alkoholloven § 1-10.

Ny § 10-3 skal lyde:

Følgende overtredelser fører til tildeling av åtte prikker:

- *Salg og skjenking til mindreårig, jf. alkoholloven § 1-5 andre ledd*
- *Brudd på bistandsplikten, jf. alkoholforskriften § 4-1 andre ledd*
- *Enkeltstående brudd på kravet om forsvarlig drift, jf. alkoholloven §§ 4-7 og 3-9*
- *Hindring av kommunal kontroll, jf. alkoholloven § 1-9*

Følgende overtredelser fører til tildeling av fire prikker:

- *Salg og skjenking til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, jf. alkoholforskriften §§ 3-1 og 4-1 første ledd*
- *Brudd på salgs- og skjenketidsbestemmelsene, jf. alkoholloven § 3-7 og 4-4*
- *Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år, jf. alkoholloven § 1-5 første ledd*
- *Brudd på alderskrav for den som selger eller skjenker alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven § 1-5*

Følgende overtredelser fører til tildeling av to prikker:

- *Person som er åpenbart påvirket av rusmidler befinner seg i skjenkelokalet, eller det gis adgang til lokalet til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, jf. alkoholforskriften § 4-1 andre ledd*
- *Mangler ved bevillingshavers system for internkontroll, jf. alkoholloven § 1-9, jf. alkoholforskriften kapittel 8 og 9*
- *Konsum av medbrakt alkoholholdig drikk, jf. alkoholforskriften § 4-4*
- *Gjester medtar alkohol ut av lokalet, jf. alkoholforskriften § 4-4*
- *Manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens frist, jf. alkoholforskriften kapittel 6*
- *Manglende betaling av omsetningsgebyr innen kommunens frist, jf. alkoholforskriften kapittel 6*
- *Brudd på plikter etter alkoholloven § 1-7 c om styrer og stedfortreder*
- *Brudd på reklameforbudet, jf. alkoholloven § 9-2, jf. alkoholforskriften kapittel 14*

Følgende overtredelser fører til tildeling av én prikk:

- *Brudd på kravet om alkoholfrie alternativer, jf. alkoholforskriften § 4-6*
- *Brudd på krav om plassering av alkoholholdig drikk på salgssted, jf. alkoholforskriften § 3-3*
- *Brudd på regler om skjenkemengde, 2 og 4 cl, jf. alkoholforskriften § 4-5*
- *Brudd på plikter som følger av vilkår i bevillingsvedtaket, jf. alkoholloven §§ 3-2 og 4-3*
- *Andre overtredelser som omfattes av alkoholloven § 1-8 første ledd, jf. blant annet alkoholloven §§ 3-1 sjette ledd, 4-1 annet ledd, 8-6, 8-6a, 8-12 og 8-13.*

Ny § 10-4 skal lyde:

Dersom det foreligger helt spesielle og svært formildende omstendigheter, kan kommunen tildele færre prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3.

Dersom det foreligger svært skjerpende omstendigheter kan kommunen tildele flere prikker for en overtredelse enn det som følger av § 10-3. Kommunestyret kan også øke lengden på inndragningen utover én uke, i de alvorligste tilfellene for resten av bevillingsperioden.

Dersom slike særlige forhold vektlegges, skal dette begrunnes særskilt i avgjørelsen.

Ny § 10-5 skal lyde:

Kommunen treffer avgjørelse om tildeling av prikker. Avgjørelsen om tildeling av prikker skal begrunnes. En avgjørelse om prikktildeing er ikke et enkeltvedtak og kan ikke påklages.

Bevillingshaver skal ha fått anledning til å uttale seg om forholdet før avgjørelse om prikktildeing treffes.

Bevillingshaver skal orienteres skriftlig om at kommunen har tildelt en eller flere prikker og om mulige konsekvenser ved ytterligere prikktildeinger. Dersom kommunen har fattet avgjørelse om prikktildeing som innebærer at bevillingshaver har blitt tildelt åtte prikker eller mer, skal bevillingshaver orienteres ved forhåndsvarsel om inndragning, jf. § 10-6.

Ny § 10-6 skal lyde:

Dersom tildeling av prikker danner grunnlag for inndragning, skal kommunen sende ut forhåndsvarsel om inndragning av bevillingen, jf. forvaltningsloven § 16.

Kommunestyret fatter vedtak om inndragning av bevillingen på grunnlag av tildeling av prikker.

Kommunen bør iverksette vedtak om inndragning innen fire uker etter vedtaksdato.

Ny § 10-7 skal lyde:

Forskriften gjelder overtredelser begått etter ikrafttreidelsen av §§ 10-1 til 10-7.

Gjeldende § 10-1 blir ny § 10-8.

Vurdering:

Forslaget som er til høring om innføring av et prikkbelastningssystem vil medføre endringer i forhold til kommunens vedtatte sanksjonsreglement som er inndelt i forhold til alvorlighetsgrad og som bygger på at før det sanksjoneres skal det gis skriftlig advarsel. Det er ikke gitt retningslinjer i gjeldende reglement om hvor lang tid eventuelle brudd blir hengende ved et salgs- eller skjenkested.

Dette vil imidlertid bli fanget opp i systemet som det her legges opp til. Noe som vil være med å skape bedre forutsigbarhet for bevillingshaverne.

Det er å bemerke at de som har innført prikkbelastningssystem har gitt uttrykk for at de har gode erfaringer med dette.

En kan ikke se at dette forslaget vil endre på kommunens frihet til å utforme sin egen praksis med hensyn til kriterier for innvilgelse av bevilling, antall salgs- og skjenkesteder og tidsbestemmelser innenfor rammen av gjeldende regelverk.

Når det gjelder spørsmålet om event. sanksjoner der det skjer gjentatt narkotikaomsetning eller diskriminering, jf. lovens § 1-8 tredje ledd, bør omfattes av prikkbelastningen er en noe usikker på. Men for å få et helhetlig kontrollsystem bør dette også vurderes som en del av dette regelverket.

Til departementets åpne spørsmål om hele eller deler av bestemmelsen som foreslås i § 9-7 bør innføres, må nevnes at kontroll av salgs- og skjenkesteder på kveldstid er noe som blir gjennomført også etter dagens system.

Når det gjelder kontroll av skjenkesteder på nattestid, så blir dette også gjennomført innenfor dagens system. Ved at dette blir forskriftsfeste så vil dette ikke endre på innarbeid praksis i Lenvik kommune, men mere stadfeste hvordan kontrollene utøves.

Forslaget om å kreve at kunnskapsprøven avlegges elektronisk støttes, da det vil begrense muligheten for at prøven skrives ut og mangfoldiggjøres til flere som skal avlegge prøven.

Forslaget om at kontrollørene må avlegge kunnskapsprøven støttes.

Begrunnelsen for å endre innretningen av bevillingsgebyret til oppdeling i søknadsgebyr og omsetningsgebyr finner en rimelig. Nivået på søknadsgebyret som foreslås på 8000 kroner for salg og skjenkebevillinger vurderes å ville øke utgiftene til bevillingshaverne noe i forhold til dagens system.

Størrelsen på gebyret vil selvsagt være gjenstand for vurdering og må sees i sammenheng med arbeidsmengden som er knyttet til behandlingen av disse sakene. I tillegg skal det også betales for omsatt mengde alkohol i året, jf. dagens system.

I og med at det her foreligger forslag på innføring av en ny ordning for prikkbelastning ved brudd på salgs- og skjenkebestemmelsene fremmes saken til behandling med innstilling i to alternativer slik

Innstilling:

Alt. 1:

Lenvik kommune viser til høring om endringer i alkoholregelverket, jf. skriv datert 8.10.2013 fra Det kgl. helse- og omsorgsdepartementet og vil understreke at gjeldende regelverk i alkoholloven med forskrift inneholder bestemmelser som gir kommunene anledning til å iverksette sak om inndragning av bevilling ved brudd på salgs- eller skjenkebestemmelsene.

På bakgrunn av dette ser en ikke behovet for å innføre et nytt system som vurderes å ville medføre merarbeide for kommunen.

Alt. II:

Lenvik kommune viser til høring om endringer i alkoholregelverket, jf. skriv datert 8.10.2013 fra Det kgl. helse- og omsorgsdepartementet og slutter seg til forslaget om å etablere en ordning med prikkbelastning ved brudd på salgs- og skjenkebestemmelsene.

Lenvik kommune er innforstått med at dette vil bety merarbeide i forhold til oppfølging av sanksjoner som medfører prikkbelastning.

Eventuelle sanksjoner der det skjer gjentatt narkotikaomsetning eller diskriminering, jf. lovens § 1-8 tredje ledd, gjelder forhold som ikke er direkte knyttet til krav om utøvelsen av bevillingen, men for å få et enhetlig system bør dette vurderes tatt med.

Til departementets åpne spørsmål om hele eller deler av bestemmelsen som foreslås i § 9-7 bør innføres må nevnes at kontroll av salgs- og skjenkesteder på kveldstid er noe som blir gjennomført innenfor gjeldende system. Når det gjelder kontroll av skjenkesteder på nattetid så blir dette også gjennomført innenfor de bestemmelsene som er gjeldende. Ved å gi en forskriftshjemmel så vil dette ikke endre på innarbeid praksis i Lenvik kommune.

Forslaget om å kreve at kunnskapsprøven avlegges elektronisk støttes, da det vil begrense muligheten for at prøven skrives ut og mangfoldiggjøres til flere som skal avlegge prøven.

Forslaget om at kontrollørene må avlegge kunnskapsprøven støttes.

Begrunnelsen for å endre innretningen av bevillingsgebyret til oppdeling i søknadsgebyr og omsetningsgebyr støttes, men størrelsen på satsene må vurderes nøye.

Lenvik rådhus, 6. november 2013

Margrethe Hagerupsen
rådmann

Torleif Josefsen
spesialrådgiver

Behandling/vedtak i Utvalg for helse og omsorg den 21.11.2013 sak 36/13:
Tilstede 5 faste repr. og 2 vararepr.

Forslag fra Martin Ness AP om at saka sendes videre til formannskapet uten innstilling.

Dette grunnet at saken ble lagt fram på møtet, og det ble umulig å ta stilling til saken og gjøre et vedtak.

Utvalget innstilling:

Saka oversendes formannskapet uten innstilling.

Behandling/vedtak i Lenvik formannskap den 03.12.2013 sak 102/13

Tilstede samtlige 7 medl/varamedlemmer

Vedtaket fattet med 4 mot 3 stemmer.

Ordføreren opplyste at saken også har vært behandlet i Politirådet, som gikk for alt. II.

Martin Ness AP fremmet rådmannens innstilling alt. I.

Tonni Nylund FrP fremmet rådmannens innstilling alt. II.

Avstemming:

Det stemmes alternativ mellom innstillingens alt. I og alt. II.

- Alt. I - 4 stemmer

- Alt. II - 3 stemmer

Formannskapets innstilling (rådmannens tilråding alt. 1 vedtatt mot 3 stemmer) :

Alt. 1:

Lenvik kommune viser til høring om endringer i alkoholregelverket, jf. skriv datert 8.10.2013 fra Det kgl. Helse- og omsorgsdepartementet og vil understreke at gjeldende regelverk i alkoholloven med forskrift inneholder bestemmelser som gir kommunene anledning til å iverksette sak om inndragning av bevilling ved brudd på salgs- eller skjenkebestemmelsene.

På bakgrunn av dette ser en ikke behovet for å innføre et nytt system som vurderes å ville medføre merarbeide for kommunen.

Behandling/vedtak i Lenvik kommunestyre den 19.12.2013 sak 114/13

Tilstede samtlige 31 repr/vararepr.

Vedtaket fattet med 18 mot 13 stemmer.

Tonni Nylund FrP viste til at Politirådet har behandlet saken og anbefalt alt. II, og fremmer dermed rådmannens innstillingen alt. II.

Martin Ness AP fremmet formannskapetets innstillingen alt. I.

Avstemming:

Det stemmes alternativt mellom innstillingens alt. I og alt. II.

- Alt. I - 18 stemmer

- Alt. II - 13 stemmer

Kommunestyrets vedtak (formannskapetets innstilling alt. I – vedtatt mot 13 stemmer):

Alt. 1:

Lenvik kommune viser til høring om endringer i alkoholregelverket, jf. skriv datert 8.10.2013 fra Det kgl. Helse- og omsorgsdepartementet og vil understreke at gjeldende regelverk i alkoholloven med forskrift inneholder bestemmelser som gir kommunene anledning til å iverksette sak om inndragning av bevilling ved brudd på salgs- eller skjenkebestemmelsene.

På bakgrunn av dette ser en ikke behovet for å innføre et nytt system som vurderes å ville medføre merarbeid for kommunen.